Multi venient ab oriente & ab occidente. RABA. Vel impetus populi: quia velociter populos conuertit ad fidem. REMI. Ipſe eſt Abia, ideſt pater dominus, ſecundum illud: Vnus eſt pater veſter qui in cęlis eſt. & iterum: Vos vocatis me magiſter & domine. Eſt & Aſa, ideſt attollens, ſecundum illud, Qui tollit peccata mundi. Eſt & Ioſaphat, ideſt iudicans, ſecundum illud. Omne iudicium dedit filio. Eſt & Ioram, ideſt excelſus, ſecundum illud: Nemo aſcendit in cælum, niſi qui de cęlo deſcendit. Eſt & Ozias, ideſt robuſtus domini, ſecundum illud: Fortitudo mea & laus mea dominꝰ. Eſt & Ioatham conſummatus vel perfectus, ſecundum illud Apoſtoli: Finis legis Chriſtus. Eſt & Achaz conuertens, ſecũdum illud, Conuertimini ad me. RABA. Vel comprehendens: quia nemo nouit patrem niſi filius. REMI. Eſt & Ezechias fortis dominus, vel dominus confortauit, ſecundum illud: Confidite, ego vici mundum. Ipſe eſt Manaſſes obliuionis ſiue oblitus, ſecundum illud: Peccatorum veſtrorũ non recordabor amplius. Eſt & Amon fidelis, ſecundum illud: Fidelis dominus in omnibus verbis ſuis. Eſt & Ioſias: vbi eſt incenſum domini, ſecundum illud: Factus in Agonia: prolixius orabat. RABA. Quòd vero incenſum orationum ſignificat Pſal. teſtatur dicens: Dirigatur oratio mea, ſicut incenſum in conſpectu tuo. Vel domini ſalus, ſecundum illud: Salus autem mea in ſempiternum erit. REMI. Ipſe Iechonias præparans vel domini præparatio, ſecundum illud: Si abiero & præparauero vobis locum. GLO. Moraliter autem poſt Dauid ſequitur Salomon, qui interpretatur pacificus. Tunc enim aliquis fit pacificus motibus ſedatis illicitis, & quaſi iam in æterna tranquillitate poſitus cum Deo ſeruit, & alios ad eum conuertit. Sequitur Roboam, ideſt populi latitudo: poſtq̃ enim nõ habet quod in ſe vincat, amplecti alios debet, & late populum Dei ad ſuperna trahere ſecum. Sequitur Abia, i. pater dominus. His enim præmiſſis põt ſe profiteri filium Dei, & tunc eſſe Aſa, i. attollens vt de virtute in virtutem ad patrem ſuum aſcendat, & tunc erit Ioſaphat, ideſt iudicans, vt alios iudicet & a nemine iudicetur. Ita fit Ioram, ideſt excelſus quaſi in cæleſtibus habitans. Vnde efficitur Ozias, i. robuſtus domini, quaſi robur ſuum Deo attribuens, & in ſuo propoſito perſeuerans. Et ſequitur Ioathan, ideſt perfectus, quia quotidie in maius proficit. Et ſic fit Achaz, i. comprehendens, ex operatione enim augmentatur agnitio, ſecundum illud: Annunciauerunt opera Dei, & facta eius intellexerunt. Sequitur: Ezechias, i. fortis dominus: quia Deum fortem eſſe intelligit: & ideo in amorem eius conuerſus fit Manaſſes, ideſt obliuioſus temporalia tradens obliuioni, & ex hoc fit Amon, i. fidelis: qui enim temporalia contemnit, neminem in re ſua defraudat. Et ſic fit Ioſias, i. ſalutem domini ſecure expectans. Ioſias enim ſalus domini interpretatur.

f ¶ CHRY. ſuper Matth. Poſt tranſmigrationem inter priuatas perſonas, primo ponit Iechoniam quaſi priuatum & ipſum.
Cap. 3. AMBRO. ſuper Lucam. De quo Hieremias dicit. Scribe virum iſtum abdicatum: quia non exurget ex ſemine eius, ſedens in throno Dauid. Quomodo autem ex ſemine Iechoniæ, nullus regnaturus dicitur per prophetam? ſi enim Chriſtus regnauit: ex ſemine autem Iechoniæ Chriſtus eſt, propheta mentitus eſt. Sed illic futuros ex ſemine Iechoniæ nõ negatur: & ideo de ſemine eius Chriſtus eſt, & quòd regnauerit Chriſtus, non contra prophetã eſt: non enim ſęculari honore regnauit. Ipſe enim dixit. Regnum meum non eſt de hoc mũdo. {Iechonias autem genuit Salathiel. CHRY. ſuper Matth. De Salathiel quidem nihil legimus vel boni vel mali: tamen putamus ſanctum eum fuiſſe, & in captiuitate aſſidue Deum petijſſe pro ipſa calamitate quæ cõtigerat Iſrael: ideo petitionem Dei eum appellatum fuiſſe. interpretatur enim petitio Dei. {Salathiel autem genuit Zorobabel, qui interpretatur fluitio poſtpoſita, vel ex commiſtione. Vel hic doctor Babylonię. Legi, ſi verum eſt neſcio: quia ſacerdotale & regale genus miſtum eſt in Zorobabel. Propter iſtũ autem reuerſi ſunt filij Iſrael in terram propriam, quia cum contenderent tres pro ſua ſentẽtia, vicit Zorobabel, & pronunciata eſt omnibus fortior veritas eſſe, propter quod Darius conceſſit ei filios Iſrael redire in ſua: & ideo recte ſecundum prouidentiam Dei, nominatus eſt Zorobabel, i. doctor Babyloniæ. Quæ enim maior doctrina, quàm oſtendere veritatem dominatricem eſſe omnium rerum? GLO. Sed hoc videtur eſſe contrarium generationi, quæ legitur in Paralipomenõ. Dicitur enim ibi. Iechonias genuiſſe Salathiel & Phadaia, & Phadaia,

autem genuit Ioathã. Ioatham autem genuit Achaz. Achaz autem genuit Ezechiam. Ezechias autem genuit Manaſſen. Manaſſes autem genuit Amon. Amon autem genuit Ioſiam. Ioſias autem genuit Iechoniam, & fratres eius in tranſmigratione Babylonis.

f Et poſt tranſmigrationem Babylonis Iechonias genuit Salathiel. Salathiel autem genuit Zorobabel. Zorobabel autem genuit Abiud. Abiud autem genuit Eliachim. Eliachim autem genuit Azor. Azor autem genuit Sadoch. Sadoch autem genuit Achim. Achim autem genuit Eliud. Eliud autem genuit Eleazar. Eleazar autem genuit Mathan.
G Mathan autẽ genuit Iacob.

g Iacob autem genuit Ioſeph

F & Zorobabel Zorobabel Moſollam: Ananiam & Salomith ſororem eorum. Sed ſcimus multa in Paralipomenon vitio ſcriptorum deprauata. Vnde multę & indeterminatę genealogiarum veniunt quæſtiones, quas iubet apoſtolus euitari. Vel poteſt dici. Salathiel, & Phadaia eundem eſſe quaſi binomium. Vel Salathiel & Phadaia fratres eſſe, & filios eiuſdem nominis habuiſſe, & hiſtoriographum ſecutum fuiſſe generationem Zorobabel filij Salathiel. De Abiud vſque ad Ioſeph, nulla hiſtoria inuenitur in Paralipomenõ: ſed alij multi annales leguntur fuiſſe apud Hebręos, qui dicebantur verba dierum, de quibus Herodes rex alienigena dicit̃ multos combuſſiſſe, vt ordo regię ſtirpis confunderetur. Et forſitan Ioſeph nomina parentum ibi legerat, vel alio quoquo modo retinuerat: vnde euangeliſta ſeriem iſtius generationis poterat ſcire. Notandum tamen, quòd prior Iechonias domini reſurrectio, ſequens domini præparatio dicitur. Vtrumque autem conuenit domino Chriſto qui dicit. Ego ſum reſurrectio & vita, & vado parare vobis locum. Salathiel, i. petitio mea Deus, illi conuenit qui dicit. Pater ſancte, ſerua illos quos dediſti mihi. REMI. Eſt etiam Zorobabel, i. magiſter confuſionis, ſecundum illud. Magiſter veſter cum publicanis & peccatoribus manducat. Ipſe eſt Abiud, i. pater meus iſte, ſecundum illud. Ego & pater vnum ſumus. Eſt & Eliachim, ideſt Deus reſuſcitans, ſecundum illud reſuſcitabo eum in
H nouiſſimo die. Eſt & Azor i. adiutus, ſecundum illud. Qui me miſit mecum eſt. Ipſe eſt & Sadoch iuſtus ſiue iuſtificatus, ſecundum illud. Traditus eſt iuſtus pro iniuſtis. Eſt & Achim, i. frater meus iſte, ſecundum illud: Qui fecerit voluntatem patris mei, hic meus frater eſt. Eſt etiam Eliud, i. Deus meus iſte, ſecundum illud. Deus meus & dominus meus. GLO. Eſt & Eleazar, ideſt Deus meus adiutor. Eſt & Mathan, i. donans vel donatus, ſecundum illud. Dedit dona hominibus. & ſic Deus dilexit mundum, vt filium ſuum daret vnigenitum. REMI. Eſt & Iacob ſupplantans, quia non ſolum ipſe ſupplantauit diabolum: ſed & huius poteſtatem ſuis filiabus dedit, ſecundum illud. Ecce dedi vobis poteſtatem calcandi ſupra ſerpentes. Eſt & Ioſeph, i. apponens, ſecundum illud. Ego veni vt vitam habeant & abundantius habeant. RABA. Sed videamus, quid moraliter iſti patres ſignificent: quia poſt Iechoniã, qui dicitur præparatio domini, ſequitur Salathiel, i. petitio mea
I Deus. qui enim præparatus eſt non petit, niſi ſolum Deum. Sed iterum fit Zorobabel, i. magiſter babylonis, ſ. terrenorum hominum quos facit cognoſcere de Deo, quòd pater eſt: quod ſonat Abiud, & tunc ille populus reſurget a vitijs. vnde ſequitur. Eliachim qui reſurrectio interpretatur, & idẽ & bene operandum ab intus, quod ſonat Azor. Fit Sadoch, i. iuſtus, & tunc dicit fidelis per dilectionem proximi, ipſe eſt frater meus, quod ſonat Achim. Et per dilectionem Dei dicit Deus meus, quod ſonat Eliud, & ſequitur Eleazar, i. Deus meus adiutor: quia recognoſcit Deum ſuum adiutorẽ. Ad quid autem tendit, oſtendit Mathan qui dicitur donum vel donans. expectat enim Deum datorem, ſicut luctatus eſt in principio & vitia ſupplantauit. Sic & in fine vitæ quod ad Iacob pertinet, & ſic peruenitur ad Ioſeph, ideſt ad augmentum virtutum.

g ¶ GLO. Poſt omnes generationes patrum ponit vltimo generationem Ioſeph viri Mariæ, propter quam omnes aliæ introducuntur dicens. Iacob autem genuit Ioſeph. HIE. Hunc locum obiicit nobis Iulianus auguſtus, de diſſonantia euangeliſta-
K rum. cur Matthæus Ioſeph filium dixit Iacob, & Lucas filium eũ appellauerit hely, non intelligens conſuetudinem ſcripturarum, quòd alter ſecundum naturam, alter ſecundum legem ei pater ſit. Scimus enim hoc per Moyſen Deo iubente præceptum, vt ſi frater aut propinquus abſque liberis mortuus fuerit, alius eius accipiat vxorem, ad ſuſcitandum ſemen patris vel propinqui ſui. Deut. 25. Super hoc Aphricanus temporum ſcriptor, & Euſebius ceſarienſis plenius diſputauerunt. Euſeb. li. 1. hiſto. eccle. cap. 6. IVLIVS Apher in libro ad Ariſtidem. Mathan enim & Melchi diuerſis temporibus, ex vna eademq; vxore. Eſta nomine, ſingulos filios procrearunt, quia Mathan per Salomonem deſcendit vxorem eam primum cęperat, & relicto filio vno Iacob nomine defunctus eſt. poſt cuius obitum, quoniam lex viduam alij viro non vetat nubere: Melchi qui per Mathan genus ducit, cum eſſet ex eadem tribu: ſed non ex eodem genere, relictam Mathan accepit vxorem, ex qua ipſe ſuſcepit filium nomine Hely, per quos ex diuerſo patrum genere efficiuntur. Iacob & hely vterini fratres quorum alter, i. Iacob fratris Hely ſine liberis defuncti,

vxorem

vxorem ex mandato legis accipiens genuit Ioſeph, natura quidem generis ſuum filium, propter quod & ſcribitur. Iacob autem genuit Ioſeph. Secundum legis vero pręceptum Hely efficitur filius Iacob: quia frater erat ad ſuſcitandum fratris ſemen acceperat, & per hoc recta inuenitur, atque integra generatio. Et ea quam Matthęus enumerat, & ea quam Lucas qui legale ſucceſſionẽ, quę velut adoptione quadam erga defunctos conſtat, cõpetenti ſatis per hoc deſignauit indicio, obſeruans ne in huiuſmodi ſucceſſionibus genuiſſe aliquem nominaret. AVG. de con. euan. Commodius enim filius eius dictus eſt a quo Lib. 2. ca. 3. fuerat adoptatus q̃ ſi diceretur ab illo genitus, cuius carne non erat natus. Matthęus autem dicẽs: Abraam genuit Iſaac, & in hoc perſeuerans donec diceret: Iacob genuit Ioſeph, ſatis expreſſit eũ patrem produxiſſe ſecundum ordinem generationũ, a quo Ioſeph non adoptatus: ſed genitus erat, quamquàm ſi etiam Lucas genitũ diceret Ioſeph ab Hely, ne ſic nos hoc verbum perturbare deberet. neque enim abſurde quiſquàm dicitur non carne: ſed charitate genuiſſe, quem ſibi filium adoptauerit. IVLIVS Apher Euſeb. li. 1. cap. 6. eccleſiaſticæ hiſtoriæ. Hęc autem non nobis ad ſubitum reperta: aut abſque vllis authoribus commentata ſunt: ſed ipſi ſaluatoris noſtri ſecundum carnem propinqui, ſeu ſtudio tanti ſeminis demonſtrandi: ſeu edocendi quę ſecundum veritatem geſta ſunt. hęc tradiderunt. Lib. 2. ca. 4. AVG. de con. euan. Merito autem Lucas, qui non ab initio euangelij ſui, ſed a baptiſmo Chriſti generationes enarrat, tanquàm ſacerdotem in expiandis peccatis magis aſſignans, adoptionis originem ipſe ſuſcepit: quia per adoptionem efficimur filij Dei credendo in filium Dei. Per carnalem vero generationem quam Matthęus proſequitur, filius Dei potius propter nos homo factus eſt. Satis autem oſtendit Lucas ſe dixiſſe Ioſeph filiũ Hely, quòd illi fuerit adoptatus, cum Adam filium dixerit Dei, qui per gratiam quam poſtea peccando amiſit, tanquàm filius in paradiſo Hom. 4. conſtitutus ſit. CHRY. in Hom. Poſitis igitur progenitoribus vniuerſis, & finiens in Ioſeph, addit. {Virũ Marię.} monſtrans quòd propter illam & hunc in genealogia poſuit. Cum autem virum audieris, tibi ſuſpitio non ſubeat nuptiarum: ſed recordare conſuetudinis ſcripturarum, quòd ſponſę vxores, & ſponſi viri vocantur. GENNADIVS. De eccleſiaſticis dogmatibus. Cap. 2. Natus eſt autem Dei filius ex homine, i. ex Maria, & per hominem, i. non ex Maria. & non per hominem, i. ex viri coitu, ſicut Ebion dicit. Cap. 11. vnde ſignater ſubdit. {De qua natus eſt Ieſus.} AVG. De hereſibus. Quod eſt contra valentinum, qui dixit Chriſtum, nihil aſſumpſiſſe de virgine: ſed per illam tanquàm per riuum aut fiſtulam Lib. 26. c. 7. pertranſiſſe. AVG. contra Fauſtum. Cur autem carnem, ex vtero fœminę aſſumere voluerit, ſumma conſilij penes ipſum eſt, ſiue quòd vtrũque ſexum hoc modo honorandum iudicauit, aſſumendo formam viri & naſcendo de fœmina: ſiue aliqua alia Quæſt. 49. cauſa quam non temere dixerim. AVG. De quęſt. no. & vete. teſta. Quod autem per olei vnctionem pręſtabat Deus his, qui in reges vngebantur: hoc pręſtitit Spiritusſanctus homini Chriſto addita expiatione qua natus eſt: Chriſtus eſt appellatus. Et hoc Lib. 2. ca. 1. eſt quod dicitur. {Qui vocat̃ Chriſtus.} AVG. de con. euãge. Non tamen erat fas, vt eum ob hoc a coniugio Marię ſeparandum putaret, quòd non ex eius concubitu: ſed virgo peperit Chriſtum. hoc enim exemplo magnifice inſinuatur fidelibus coniugatis, & ſeruata pari conſenſu continentia, poſſe permanere coniugium, non per miſto corporis ſexu: ſed cuſtodito mentis affectu, pręſertim quia naſci eis filius potuit, ſine vllo cõplexu carnali. AVG. Lib. 1. c. 11. de nupt. & concu. Omne autem nuptiarum bonum impletum eſt in illis parentibus Chriſti, fides, proles, & ſacramentum: prolem cognoſcimus ipſum dominum: fidem quia nullum adulterium: ſacramentum: quia nullum diuortium. HIERO. Quęrat autem diligens lector & dicat. cum Ioſeph non ſit pater dñi ſaluatoris quid pertinet ad dominum generarionis ordo, deductus vſq; ad Ioſeph? Cui reſpondebimus primo, non eſſe cõſuetudinis ſcripturarum vt mulierum in generationibus ordo taxetur: deinde ex vna tribu fuiſſe Ioſeph & Mariam. vnde ex lege eam accipere cogebatur vt propinquam, & quod ſimul cenſentur in Bethleem, Lib. 1. c. 11. vt de vna videlicet ſtirpe generati. AVG. de nup. & concu. Fuit & ſeries generationis vſque ad Ioſeph perducenda, ne in illo coniugio virili ſexui: vtique peccatorum peccatori fieret iniuria, cum veritati nihil deperiret: quia ex ſemine Dauid erat & Maria. Lib. 23. c. 9. AVG. contra Fauſtum. Nos ergo credimus etiam Mariam fuiſſe in cognatione Dauid: quia eius ſcripturis credimus, quę vtrũque dicunt, & Chriſtum ex ſemine Dauid ſm carnem, & eius matrẽ Mariã, non cum viro concũbendo: ſed virginem. CONCILIVM AGATENSE. Cauendus autem eſt hic Neſtorij error, qui ſic

virum Marię, de qua natus eſt Ieſus qui vocatur Chriſtus.

h Omnes itaque generationes ab Abraham vſque ad Dauid, generationes quatuordecim, & a Dauid vſque ad tranſmigrationem Babylonis, generationes quatuordecim: & a tranſmigratione Babylonis vſq; ad Chriſtũ, generationes quatuordecim.

A dicit. cum diuina ſcriptura dictura eſt, aut natiuitatem Chriſti, quę ex Maria virgine eſt, aut mortem, nuſquam videtur ponens Deus: ſed aut Chriſtus, aut filius, aut dominus, quam hæc tria naturarum ſignificatiua duarum: aliquando quidem huius, aliquando vero illius, aliquando autem & illius & iſtius. Accipe autem ad hoc teſtimonium {Iacob genuit Ioſeph virum Marię, de qua natus eſt Ieſus, qui dicitur Chriſtꝰ.} Deus enim verbum ſecunda ex muliere nõ eguit natiuitate. AVG. contra Felicianum. Cap. 12. circa medium. Sed nõ alius Dei & alius hoĩs: ſed idẽ Chriſtus Dei & hominis filius fuit. & ſicut in vno homine aliud ani-
B mus & aliud corpus, ſic in mediatore Dei & hominum, aliud Dei filius, aliud hominis filius fuit: vnus tamen ex vtroque Chriſtus dominus fuit. Aliud inquam pro diſcretione ſubſtantię, non alius pro vnitate perſonę. Sed obiicit hęreticus. Cap. 12. in principio. Neſcio quomodo natum doceatis ex tempore, quẽ coęternum patri dicitis iam fuiſſe? naſci enim eſt velut quidam motus rei nõ extãtis antequam naſcatur, id agens beneficio natiuitatis vt ſit. Quo colligitur, eum qui erat, naſci non potuiſſe, ſi naſci potuit, non fuiſſe. Ad quod reſpondetur. Fingamus ſicut plerique volunt eſſe in mundo animã generalem, quæ ſic ineffabili motu ſemina cuncta viuificet, vt non ſit concreta cum genitis. nempe cum hæc in vterum paſſibilem materiam, ad vſus ſuos formatura peruenerit: vnam facit ſecum eſſe perſonam eius rei, quam non eandem conſtat habere ſubſtantiam. & fit operante anima & patiente materia ex duabus ſuſtantijs vnus homo, cum anima aliud doceatur, aliud caro, ſicq; animam
C naſci fatemur ex vtero, quàm ab vtero venientem vitam dicimus contuliſſe concepto. Naſci inquam ex matre dicitur, qui ex hac ſibi corpus aptauit, in quo naſci poſſet: non quia antequàm naſceretur quantum ad ſe attinet, ipſa pœnitus non fuiſſet. Sic ergo immo multo incomprehenſibilius eſt, atque ſublimius, natus eſt ſuſceptione perfecti hominis de matre filius Dei, qui per omnipotentiam ſingularem omnibus genitis eſt cauſa naſcendi.

h ¶ CHRY. ſup Matth. Poſitis generationibus ab Abrahã vſque ad Chriſtum, eas in tres partes diuiſit, per generationes 14. quia ter completis. 14. generationibus, numeratus eſt in Iudæis ſtatus hominum. ab Abraam enim vſque ad Dauid fuerunt ſub Iudicibus: a Dauid vſque ad tranſmigrationem Babylonis ſub Regibus: a tranſmigratione vſque ad Chriſtum ſub Pontificibus. Hoc ergo vult demõſtrare: ſicut ſemper completis. 14. generationibus, mutatus eſt hominum ſtatus, ſic completis. 14. generationibus a traſmigratione ad Chriſtum, neceſſe eſt a Chriſto mutari ſimili-
D ter hominum ſtatum, quod & factum eſt. poſt Chriſtum enim omnes gentes ſub vno Chriſto iudice, rege, & pontifice factæ ſunt. vnde quando iudices, reges, & pontifices Chriſti dignitatem præfigurabant, ſemper principia eorum in figura fuerunt Chriſti: primus iudicum Ieſus naue, primus regum Dauid, primus pontificum Ieſus filius Ioſedech. hoc in figura Chriſti fuiſſe, dubitat nemo. CHRY. In ho. Hom. 4. Vel ideo in tres partes diuiſit omnes generationes, demonſtrans, quòd neque regimine tranſmutato facti ſunt meliores: ſed ſub iudicibus, regibus, pontificibus, & ſacerdotibus in eiſdem permanſerunt malis, propter quod & captiuitatem babylonis commemorat, manifeſtans quòd neque ex hoc ſunt correcti. Deſcenſus autem in Aegyptum non meminit: quia Aegyptios nõ timebant, ſicut Babylonios vel Aſſyrios, & quia aliud erat antiquum, hoc autem recens, & quia illuc non propter peccata deducti fuerant ſicut in Babylone. AMBRO. ſuper Lucam. Cap. 3. Illud autem non prætermittẽdum putamus, quod a Dauid temporibus,
E vſque ad Iechoniam cum. 17. fuerunt reges Iudeæ. 14. generationes Matthæus poſuit. Oportet autem cognoſcere, poſſe plures eſſe ſucceſſiones, pauciores generationes: poſſunt enim diutius viuere aliqui & ſerius generare: aut certe penitus exortes exiſtere: itaque non quæ regum, eadem generationum tempora. GLO. Vel poteſt dici tres reges eſſe prætermiſſos, vt ſuperius dictum eſt.
Cap. 3. AMBRO. ſuper Lucam. Rurſus ergo cum a Iechonia vſque ad Ioſeph generationes 12. computẽtur: poſtea. 14. generationes deſcriptas eſſe commemorauit. Sed ſi diligenter aduertas, hic quoque 14. generationum poteris inuenire rationem. 12. enim a Ioſeph numerantur. 13. eſt Chriſtus. duos autem Ioachim, i. duos Iechonias fuiſſe hiſtoria indicat, patrem & filium. non igitur ſuppreſſit alterum euangeliſta, ſed vtrumque ſignificat: ita addito minori Iechonia, generationes. 14. computantur. CHRY. ſuper Matth. Vel vnus Iechonias bis numeratur in euangelio, ſemel ante tranſmigrationem: iterum autem poſt tranſmigrationem. hic enim Iechonias cum eſſet vnus, duas habuit conditiones. fuit n. & rex ante tranſmigrationem, quaſi rex factus a populo Dei, factus eſt & priuatus poſt tranſmigrationem: ideo ante tranſmigrationẽ

numeratus

numeratur inter reges quaſi rex: poſt tranſmigrationem autem inter priuatos. Lib.2. ca.4. AVG. in li.de Con.euan. Vel ideo vnus in illis progenitoribus bis numeratur,i. Iechonias a quo facta eſt quædā in extraneas gentes deflexio, quoniam in Babylonia tranſmigratus eſt. Vbi autem ordo a rectitudine flectitur vt eat in diuerſum, tanquàm angulum facit: illud autem quod ī angulo eſt, bis numeratur. & hic iā Chriſtum præfigurat a circumciſione ad prępu-

i Chriſti autem generatio ſic erat. Cum eſſet deſponſata mater Ieſu Maria Ioſeph, ante-quâm conuenirent, inuenta eſt in vtero habens de Spirituſancto.

tium migraturum, & lapidem angularem futurum. REMI. Ideo autem.14. poſuit generationes: quia denarius ſignificat decalogum, quaternarius vero quatuor libros euangelij. vnde in hoc oſtendit concordiam legis & euangelij. Ideo etiam quaternarium numerum triplicauit, vt oſtenderet: quia perfectio legis, prophetię, & gratiæ, in fide ſanctæ trinitatis conſiſtit. G GLO. Vel in hoc numero ſeptiformis gratia Spirituſſancti ſignificatur: hic enim numerus ex ſeptem conficitur, quod autem geminatur, ſignificat gratiam Spirituſſancti, corpori & animæ eſſe neceſſariam ad ſalutem. Sic ergo hæc generatio diuiditur in tres teſſeradecades. Prima eſt ab Abraham vſque ad Dauid, ita quòd Dauid ibi includitur: ſed ſecunda a Dauid vſque ad tranſmigrationem, ita quòd Dauid ibi non includitur: ſed tranſmigratio ſub eo continetur. tertia eſt a tranſmigratioue vſque ad Chriſtum, in qua ſi dicamus Iechoniā bis numeratum, tranſmigratio incluſa eſt. In prima ſignificantur homines ante legem, in qua quoſdam homines naturalis legis inuenies, ſcilicet Abraham, Iſaac, & Iacob, omnes vſque ad Salomonem. In ſecunda ſignificantur homines ſub lege: omnes enim qui in ea inueniuntur, ſub lege fuerunt. In tertia homines gratiæ, quia terminatur ad Chriſtum qui gratiæ dator fuit, in qua etiam liberatio a captiuitate Babylonię facta eſt, ſignificans liberationem a Lib.2. ca.4. captiuitate per Chriſtum factam. H AVG. de Con.euan. Cum autem quaterdenas generationes tribus diſtinxiſſet articulis: non tamen eas dixit in ſumma vt diceret: Fiunt omnes 42. vnus enim in illis progenitoribus bis numeratur, ſ. Iechonias. ſic ergo non.42. quòd faciunt ter.14. ſed propter vnum bis numeratum.40. & vna generationes fiunt. Matthæus igitur qui regiam in Chriſto conſtituerat inſinuare perſonam, excepto Chriſto.40. homines in generationum ſerie numerauit. Numerus enim iſte illud tempus ſignificat quo in hoc ſæculo regi nos oportet a Chriſto, ſecundum diſciplinam laborioſam, quam ſignificat illa virga ferrea. Quòd autem numerus iſte hanc temporalem vitam æternamque ſignificet: illa interim cauſa de proximo occurrit, quòd & tempora annorum quadripartitis vicibus currunt; & mundus ipſe quatuor partibus terminatur, ab oriente & occidente, aquilone & meridie 40. autem quater habent decem. Porro ipſa decem ab vno, vſque ad quatuor progrediente numero conſummant. GLO. Vel denarius ad decalogum refertur, quaternarius ad præſentem vitam, I quæ per quatuor tempora tranſit, vel per decem vetus teſtamentum, per quatuor nouum. REMI. Si quis autem voluerit dicere quòd ſunt 40. & duæ generationes, quia non eſt vnus Iechonias: ſed duo. dicendum eſt, quòd & iſte numerus congruit ſanctę eccleſiæ: naſcitur enim a ſeptenario & ſenario: nam ſexies ſeptem 40. & duo faciunt. Senarius refertur ad laborem, ſeptenarius vero ad requiem.

i ¶ CHRY. ſuper Matth. Quoniam ſuperius dixerat: Iacob autem genuit Ioſeph, cui deſponſata Maria genuit Ieſum: ne aliquis audientium ſic ęſtimaret eſſe natiuitatem quomodo præcedētium patrum, ipſe ordinem narrationis ſuæ pręcedens dicit: Chriſti autem generatio ſic erat. ac ſi dicat: Generatio quidem eorum quos expoſuimus patrum ſic fuit, quemadmodum retuli, Chriſti autem generatio non ſic. ſed ita erat: Cum eſſet deſponſata mater. CHRY. in Hom. Quaſi enim aliquid nouum dicturus præmittit modum generationis dicere: ne audiens virum Mariæ, æſtimes Hom. 4. natum eſſe lege naturæ. K REMI. Poteſt autem ad ſuperiora referri hoc modo: Sic erat Chriſti generatio ſicut dixi, ideſt Abrahā genuit Iſaac, HIERO. Sed quare non de ſimplici virgine: ſed de deſponſata concipitur? primum vt per generationem Ioſeph, origo Mariæ monſtraretur. ſecundo ne lapidaretur a Iudæis vt adultera. tertio vt in Aegyptum fugiens, haberet ſolatium mariti. Martyr etiam Ignatius quartā addidit cauſam, vt partus inquiens eius celaretur diabolo: dum eum putat non de virgine: ſed de vxore generatum. CHRY. ſuper Matth. Ideo autem & deſponſata & domi habita: nam quemadmodum in ea, quæ in domo viri cōcipit, intelligitur conceptio naturalis: ita in ea quæ extra domum concepit, eſt ſuſpecta coniunctio. HIERO. contra Heluidiū: Sciendum autem, quòd Heluidius, quidam homo turbulentus accepta materia diſputandi, blaſphemare contra Dei matrem incępit: cuius prima propoſitio fuit: Matthæus loquitur ſic: Cum eſſet deſponſata. Ecce inquit habes deſponſatam, non commendatam vt dicitis, & vtique non ob aliud deſponſatam, niſi quoniam nu-

F pturam. ORIGE. Deſponſata fuit quidem Ioſeph, non tamē in concupiſcentia iuncta. Mater eius inquit, mater immaculata, mater incorrupta, mater intacta. Mater eiꝰ, cuius eius? mater eſt Dei vnigeniti domini, regis omnium plaſmatoris, & redemptoris cūctorum. CYRIL. Quid enim videbit aliquis in ſancta virgine præter alias? ſi Dei mr non ſit, ſed Chriſti vel domini, vt Neſtorius dicit; nihil.n. abſurdum eſt etiam ſi voluerit quis matrem vniuſcuiuſque vnctorum Chriſti nominare genitricem. Sola vero præter illas ſancta Virgo & Chriſti genitrix, intelligitur ac dicitur. Genuit enim non purum hominem ſecundum vos, ſed incarnatum potius, & hominem factum ex Deo patre verbū. Sed forſitan illud ais: Dic mihi, putaſne diuinitatis facta eſt virgo? Et G ad hoc quoque dicimus, quia natum eſt ex ipſa Dei ſubſtātia eius verbum, & ſine principio temporis ſemper exiſtens genitori, in nouiſſimis autem temporibus, quoniam caro factū eſt, hoc eſt vnitum carni animam habenti rationalem, natum etiam dicitur carnaliter per mulierem. Aſſimulatur autem quodammodo natiuitati, quæ eſt ſecūdum nos ſacramentū: matres etenim terrenorum miniſtrant naturæ coagulatam paulatim carnem perficiendā in ſpecie humana. Immittit autem animali ſpiritum Deus. Sed licet ſint illæ ſolummodo terrenorum corporum matres: attamen parientes totum animal, & non partem peperiſſe dicuntur. Tale autem aliquid geſtum percipimus in generatione Emanuel: natū enim eſt ex patris ſubſtantia Dei verbum. Quia vero carnem aſſumpſit propriam eam faciens, neceſſarium eſt confiteri, quia natus eſt ſecundum carnem per mulierem. Quia igitur & Deus vere eſt, quomodo dubitabit quiſpiam ſanctam virginem dicere genitricem? H LEO Papa in ſer.de natiui. Non autem te Dei conceptus turbet, partus te non confundat auditus, quando virginitas quicquid eſt humani pudoris excuſat, aut quæ hic verecundiæ læſio, vbi init deitas, cum amica ſibi ſemper integritate conſortium? vbi eſt interpres angelus, fides pronuba, deſponſatio caſtitas, donatio virtus, iudex conſcientia, cauſa Deus, conceptio integritas, virginitas partus, virgo mater? CYRIL. ad Ioā. Antiochenum: Sed ſi de cælo, & non ex ipſa ſanctum corpus Chriſti factum eſſe diceremus, vt Valentinus, quomodo intelligeretur Dei genitrix Maria? Nomen autem matris oſtendit, cum ſubdit, Maria. BEDA ſuper Lucam: Interpretatur autem Maria ſtella maris Lib.1. ca.3. hebraice, domina ſyriace, quia & lucem ſalutis & dominum mundo edidit. Cui autem deſponſata fuerit, oſtendit ſubdens, Ioſeph. CHRY. ſuper Matth. Ideoq; fabro Ioſeph Maria deſponſata erat, quoniam Chriſtus eccleſiæ ſponſus omnium ſalutem hominum operaturus erat, per lignum crucis. CHRY. in Homelia: Hom. 4. Quod autem ſequitur: Antequam conuenirent, non dicitur, antequam duceretur in domum ſponſi: etenim iam intus erat. Conſue- I tudo enim multotiens veteribus erat in domo deſponſatas habere, quod & nunc quoq; fieri videtur, & generi Loth intus cum ipſo erant. GLO. Sed dicitur: Antequam conuenirent ad carnis cōmiſtionem. CHRY. ſuper Matth. Vt non ex compaſſione carnis & ſanguinis naſceretur, qui ex Deo natus eſt, vt carnis & ſanguinis ſolueret paſſionem. AVG. de Nup.& concu. Nuptialis erat Lib.1. c.11. concubitus ibi non fuit; quia in carne peccati fieri non poterat, ſine vlla carnis concupiſcentia, quæ accidit ex peccato, ſine qua concipi voluit, qui futurus erat ſine peccato, vt hinc etiam doceret omnem, quæ de concubitu naſcitur carnem eſſe peccati, quando quidem ſola, quæ non inde nata eſt, non fuit caro peccati. AVG. in ſer.de nati. Naſcitur etiam ab intacta fœmina Chriſtus: quia fas nō erat, vt virtus per voluptatem, caſtitas per luxuria, per corruptionem incorruptio naſceretur. nec poterat niſi nouo ordine aduentare de cælo, qui vetuſtum mortis deſtruere veniebat imperium. Regnum igitur tenuit virginitatis, quæ regem genuit caſtitatis. K Ideo etiam dominus noſter virgineum ſibi requiſiuit hoſpitium habitandi, vt nobis oſtenderet Deum in caſto corpore portari debere, ergo qui ſcripſit lapideas tabulas ſine ſtilo ferreo; ipſe grauidauit Mariam Spirituſancto. vnde dicitur: Inuenta eſt in vtero habens. HIERO. Non ab alio inuenta eſt niſi a Ioſeph, qui pene licentia maritali omnia nouerat. CHRY. ſuper Matth. Nā ſicut hiſtoria non incredibilis docet, quando geſta ſunt quæ refert Lucas: Ioſeph abſens erat, nec enim conueniens eſt putare præſente Ioſeph introiſſe angelum ad Mariam, & dixiſſe quæ dixit, & Mariam reſpondiſſe quæcūque reſpondit. Et ſi credamus angelum potuiſſe intrare ad eam & loqui: plane tamen Mariam abiiſſe in montana & manſiſſe cum Heliſabeth menſibus tribus, poſſibile nō fuit præſente Ioſeph: quia neceſſe erat vt abſentationis eius, & manſionis diutinę requireret cauſas. poſtquam autem rediſt peregre poſt tot menſes, inuenit eam grauidam manifeſte. CHRY. in Hom. Hom. 4. Proprie autem dicit: Inuenta eſt, quod de non excogitatis dici ſoletum eſt. Ne autem moleſtes euangeliſtam interrogando, qualiter ſit

ter ſit natus ex virgine breuiter expediuit ſe dicens, De ſpirituſancto, quaſi Spirituſſanctus eſt, qui eſt hoc miraculum operatus. neque.n. Gabriel, neque Matthæus apoſtolus dicere potuerunt. GLO. Hoc ergo quod dicitur: Eſt ex Spirituſancto, euangeliſta ex parte ſua adduxit, vt cum diceretur habere in vtero: omnis mala remoueretur ſuſpitio a mentibus audiētium. AVG. ſerm. de tempore 191. Nō autem ſicut quidam ſceleratiſſime opinantur, ſpiritumſanctum dicimus fuiſſe pro ſemine: ſed potentia ac

K Ioſeph autem vir eius cum eſſet iuſtus, & nollet eam traducere, voluit occulte dimittere eam.

l Hæc autem eo cogitante, ecce angelus domini apparuit in ſomnis Ioſeph dicens: Ioſeph fili Dauid: noli timere accipere Mariam cõiugem tuam. Quod.n.in ea natū eſt, de Spirituſancto eſt.

Lib.2. ca.5. virtute creatoris dicimus operatum. AMBRO. in lib.de Spirituſancto, Quod.n. ex aliquo eſt, aut ex ſubſtantia eſt, aut ex poteſtate eius eſt: ex ſubſtantia ſicut filius, quia a patre. ex poteſtate ſicut ex Deo omnia, quomodo & in vtero habuit Maria ex Spirituſancto. AVG. in Enchir.cap.38. Profecto autem iſte modus, quo natus eſt Chriſtus de Spirituſancto, inſinuat nobis gratiā Dei qua homo nullis præcedentibus meritis, in ipſo ex ordine naturæ ſuæ quo eſſe cæpit, verbo Dei copulareť in tantam perſonæ vnitatem, vt idem ipſe eſſet filius Dei: Sed cum illam creaturam quam virgo concepit & peperit, quamuis ad ſolam perſonam filij pertinentem tota trinitas fecerit, neque.n. ſeparabilia ſunt opera trinitatis, cur in ea facienda ſolus Spirituſſanctus nominatus eſt? an & Non longe ab exordio. quando vnus trium in aliquo opere nominatur, vniuerſa operari Trinitas intelligitur? HIERO. Sed inquit Heluidius, neque de non conuenturis euangeliſta dixiſſet priuſquàm conuenirent: quia nemo de non pranſuro dicit antequàm pranderet, quaſi ſiquis diceret. Antequàm in portu prāderem, ad Aphricam nauigaui, non poſſet ſtare ſententia: niſi ei in portu prandendum ſit quādoque. aut non potius ſit intelligendum ſic, quòd ante licet ſæpè & C conſequentiam indicet: tamen nonnūquàm ea tm̄ quæ prius cogitabantur oſtendit, nec neceſſe ſit vt cogitata fiant. Cum ideo aliud interuenerit: ne ea quæ cogitata ſunt fierent. HIERO. Non ergo ſequitur vt poſtea conuenerit: ſed ſcriptura, ꝙ factum non ſit oſtendit. REMI. Vel hoc verbum conueniendi: non ipſum cōcubitum: ſed tempus ſignificat nuptiarum, i. quando ea quæ fuerat ſponſa, incipit eſſe vxor. Eſt n. ſenſus: Antequàm conuenirent, i. Lib.2. ca.5. antequàm rite ſolēnia nuptiarum celebrarent. AVG. de con. euang. Hoc quemadmodum factum ſit quod hic prætermiſit Lucas: exponit poſt commemoratum conceptum Ioannes, ita enarrans: In menſe autem ſexto, miſſus eſt angelus. & infra: Spiritusſanctus ſuperueniet in te. hoc ergo eſt quod Matthæus commemorauit dicens: Inuenta eſt in vtero habens de Spirituſancto. nec contrarium eſt: quia Lucas expoſuit quod Matthæus prætermiſit: ſicut non eſt contrarium: quia Matthæus deinceps, continet quod Lucas prętermiſit. D Sequitur enim: Ioſeph autem vir eius cum eſſet iuſtus. vſque ad eum locum, vbi ſcriptum eſt de Magis, ꝙ per aliam viam reuerſi ſunt in regionem ſuam. Siquis autem velit vnam narrationem ex omnibus, quæ de Chriſti natiuitate dicuntur ab alterutro, ſi hæc prætermittuntur, ordinare ſic poteſt: Chriſti generatio ſic erat: Fuit in diebus Herodis. vſque ibi: Manſit autem Maria cum illa quaſi menſibus tribus, & reuerſa eſt in domum ſuam. Et tunc addendum eſt quod hic dicitur: Et inuenta eſt in vtero habens de Spirituſancto.

Hom. 4. k ¶ CHRY. in Hom. Cum dixiſſet euangeliſta, ꝙ ex Spirituſancto, & ſine concubitu inuenta eſt in vtero habens, ne ſuſpectum habens Chriſti diſcipulum quaſi grandia de ſuo magiſtro fingentem, introducit Ioſeph, per ea quæ paſſus eſt ad fidem eorum quæ dicta ſunt conferentem: vnde dicit: Ioſeph autem vir eius cū eſſet iuſtus. Ser. de tēp. 10.& de Natiui.14. AVG. in ſer.de natiui. Intelligens enim Ioſeph Mariæ vterum grauidari turbatur, ꝙ Mariam quam de templo domini acceperat, & nōdum cognouerat, grauidam ſentiebat: ſecūq; E æſtuabat diſputans & dicens: Quid faciam? prodo: aut taceo? Si prodidero, adulterio non conſentio, ſed vitium crudelitatis incurro: quia ſecundum Moyſi ſententiam, lapidandam eam eſſe cognoſco. Si tacuero, malo conſentio, & cum adulteris portionem meā pono: qm̄ ergo tacere malum eſt, adulterium prodere peius eſt, dimittam eam a coniugio. Lib. 2. non longe ab initio. AMBRO. ſuper Lucam. Pulchre autem docuit ſanctus Matthæus, quid facere debeat iuſtus, qui opprobrium coniugis depræhenderit, vt incruentum ab homicidio, caſtum ab adulterio præſtare ſe debeat. & ideo dicit: {Cum eſſet iuſtus.} Vbiq; ergo in Ioſeph iuſti gratia, & perſona ſeruatur, vt teſtis ornetur: lingua.n. iuſti loquitur iudicium veritatis. Sed quomodo Ioſeph cum crimē celet vxoris, iuſtus deſcribiť? HIERO. In lege enim præceptum eſt, non ſolum reos: ſed conſcios criminis obnoxios eſſe peccato. CHRY. in Hom. Sed ſciendum, quòd iuſtum hic virtuoſum in omnibus dicit. Eſt enim iuſtitia ſpecialis quædam, vt auaritiam non habere, & altera vniuerſalis virtus, & ſic nomine iuſtitiæ maxime vtitur ſcriptura. Iuſtus igitur exiſtēs,

A ideſt benignus & mitis, voluit occulte dimittere eam, quæ non ſolum traditioni, ſed etiam pœnæ ſecundum legem obnoxia videbatur: ſed Ioſeph vtrumque remiſit quaſi ſupra legem viuens, ſicut enim Sol antequàm radios monſtret, mundum clarificat, ſic & Chriſtus antequàm naſceretur, multa ſigna perfectę virtutis apparere fecit. Se rm.16. AVG. de Ver. domini: Vel aliter. Si ſolus noſti, quia aliquis peccauerit in te, & eum corā hominibus arguere, non es corrector, ſed proditor. vnde vir iuſtus Ioſeph tanto flagitio quod de vxore fuerat ſuſpicatus magna benignitate peper- B cit. Eſtuabat vtique certa adulterij ſuſpitio, & tamen quia ipſe ſolus ſciebat, noluit eam diuulgare, ſed occulte dimittere, volens ꝓdeſſe peccanti, non punire peccantem. HIERO. Vel hoc teſtimonium Mariæ eſt, ꝙ Ioſeph ſciens illius caſtitatem, & admirans quod euenerat, celat ſilentio cuius myſteriū neſciebat. REMI. Videbat enim grauidam, quam nouerat caſtam, & quia legerat. Egredietur virga de radice Ieſſe. vnde nouit Mariam duxiſſe originem, & legerat etiam: Ecce virgo concipiet, non diffidebat hanc prophetiam in ea eſſe implendam. Hom. 1. ex varijs locis. ORIGE. Sed ſi ſuſpitionē in ea non habebat, quomodo iuſtus erat, vt immaculatam dimitteret? Ideo ergo dimittere volebat, quoniam magnum ſacramentum in ea eſſe cognoſcebat, cui approximare ſe indignum ęſtimabat. GLO. Vel cum vellet eam dimittere, iuſtus erat, cum occulte pius notať eam ab infamia defendens, & hoc eſt, cum eſſet iuſtus, voluit dimittere eam, cum nollet eam traducere in publicū, ideſt diffamare, voluit hoc facere occulte. Lib. 2. non longe poſt principiū. AMBRO. ſuper Lucam; Nemo autem quam non accepit, dimittit: & ideo quam volebat dimittere, fatebatur acceptam. GLO. Vel cum nollet eam C traducere in domum ſuam ad cohabitationem aſſiduam, voluit occulte dimittere eam, ideſt tempus nuptiarum mutare: vera.n. virtus eſt, cum nec pietas ſine iuſtitia, nec ſine pietate ſeruatur iuſtitia, quæ ſeparatæ ab inuicem dilabuntur. Vel iuſtus erat per fidem, qua credebat Chriſtum de virgine naſciturum. vnde voluit ſe humiliare ante tantam gratiam.

l ¶ REMI. Quia ſicut dictum eſt, cogitabat Ioſeph occulte Mariam dimittere. hoc autem ſi feciſſet, perpauci eſſent, qui non magis ſuſpicarentur eam eſſe meretricem quàm virginem: iccirco repente conſilium Ioſeph diuino mutatum eſt conſilio. vnde dicitur. Hęc autem eo cogitante. GLO. In quo notatur animus ſapientis, qui nihil temere vult incipere. Hom.4. CHRY. in Homiliario. Notatur etiam manſuetudo Ioſeph, quia nulli enarrauit ſuā ſuſpitionē, neque ei, quę ſuſpecta erat, ſed in ſe cogitabat. Ser.đ Tem. 18.& de Natiui.14. AVG. in Serm.de Natiui. Sed Ioſeph iſta cogitante, non timeat Maria D Dauid filia, quoniam ſicut Dauid veniam contulit ſermo propheticus, ſic Mariā liberat Angelus Saluatoris. Ecce enim iterum virginis ille paranimphus Gabriel aduenit. vnde ſequitur. {Ecce Angelus Domini apparuit Ioſeph..} GLO. Hoc igitur verbo apparuit, ſignificatur poteſtas apparentis, qui quando vult, & quomodo exhibet ſe videndum. RABA. Quomodo autem Angelus Ioſeph apparuit demonſtrať, cū dicitur; In ſomnis, ideſt quomodo Iacob ſcalam vidit per imaginationem quandā oculis cordis oſtenſam. Hom.4. CHRY. in Homiliario: Ideo autem non apparuit manifeſte Ioſeph, ſicut Paſtoribus, quia valde fidelis erat: Paſtores autem indigebant quaſi rudes. Virgo autem indiguit, quaſi primo de maximis inſtruenda. Similiter etiam Zacharias indiguit ante conceptionem prolis mirabili viſione. GLO. Apparens Angelus nomen exprimit, genus commemorat, & timorem excludit dicens: Ioſeph fili Dauid, Ioſeph, eum ex nomine, quaſi notum, & familiarem ſibi oſtendit. CHRY. ſuper Matthæū. Filium Dauid eum nominans, voluit eum adducere in memoriā E promiſſionis Dei ad Dauid, vt de ſemine eius Chriſtus naſcereť. CHRY. in Homiliario. Dicens autem: Noli timere: monſtrat eum iam timere ne offenderet Deum, quaſi adulteram habens, aliàs neque cogitaſſet eam expellere. SEVE. Sponſus etiam ne timeat admonetur, quia pius animus, dum compatitur, plus pauet, ac ſi dicat: Hic non eſt mortis cauſa, ſed vitæ, quia quę vitam parturit: non meretur occidi. CHRY. ſuper Matthæ. Dicens etiam ne timeas, cognitorem ſe cordis eius oſtendere voluit, vt ꝑ hoc futurorum bonorum, quæ de Chriſto erat dicturus faceret fidem. Lib.2. ibid. AMBRO. ſuper Lucam: Non autem te moueat, ꝙ eam coniugem vocat: non enim virginitatis ereptio: ſed coniugij teſtificatio, nuptiarum celebratio declaratur. Non longe a principio Libri. HIERO. cōtra Heluidium: Non tamen eſt putandum, ꝙ ex eo ꝙ vxor eſt appellata ſponſa eſſe deſierit, cum hanc eſſe conſuetudinem ſcripturę nouerimus, ꝙ ſponſos viros, & ſponſas appellet vxores, ſicut Deuteronomij teſtimonio approbatur. Si quis, inquit, inuenerit virginem deſponſatam viro in campo, & vim faciens dormierit cum ea moriatur